

Atodiad 2: Polisi Cymraeg yn y Gweithle

*Defnydd Mewnol o'r
Iaith Gymraeg*

Cyngor Bwrdeistref Sirol

Blaenau Gwent

County Borough Council

**Paratowyd yn unol â gofynion Mesur y Gymraeg
(Cymru) 2011**

Fersiwn	Newidiadau Allweddol	Cymeradwywyd gan
Gorffennaf 2023		

Mae'r polisi'n berthnasol i holl weithwyr Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent a bydd yn cefnogi'r Cyngor i gyflawni ei ddyletswyddau statudol fel y nodir yn Hysbysiad Cydymffurfio Safonau'r Gymraeg.

Mae'r iaith Gymraeg yn rhan annatod o hunaniaeth ddiwylliannol Blaenau Gwent, mae'n helpu i lunio ein treftadaeth a'n dyfodol. Mae'r Gymraeg hefyd yn cael ei chydabod yng Nghynllun Corfforaethol 2022/27 y Cyngor fel mesur perfformiad allweddol sy'n ceisio cefnogi'r weledigaeth 'Blaenau Gwent – lle sy'n deg, yn agored ac yn groesawgar i bawb drwy weithio gyda'n cymunedau ac ar eu cyfer'.

Felly, mae darparu cyfleoedd i'n staff ddefnyddio'r Gymraeg yn y gweithle yn hynod o bwysig i'r Cyngor. Mae cynyddu'r defnydd o'r Gymraeg yn y gweithle ymhellach yn cryfhau ansawdd y gwasanaeth a ddarparwn i'n trigolion trwy gyfrwng y Gymraeg.

Yn fewnol mae'r Cyngor wedi ymrwymo i ystyried Safonau'r Gymraeg ym mhob maes gwaith ein hawdurdod. Rydym yn ffynnu i gyfrannu at strategaeth y Llywodraeth i gyrraedd 1 miliwn o siaradwyr erbyn 2050, gan ddefnyddio ein Strategaeth Hybu'r Gymraeg 5 Mlynedd 2022/27 fel fframwaith.

Mae pwrpas y polisi hwn fel a ganlyn:

- a) Annog agwedd gadarnhaol tuag at yr iaith Gymraeg sy'n cofleidio diwylliant Cymreig gyda balchder a pharch.
- b) Cynyddu nifer y staff sydd â sgiliau Cymraeg drwy ddarparu cyfleoedd i weithwyr ddysgu neu wella eu gallu ieithyddol.
- c) Sicrhau bod Mesur y Gymraeg 2011 yn cael ei gynnal ar lefel sefydliad cyfan.

Mae'r polisi'n berthnasol i weithwyr, gwirfoddolwyr ac Aelodau etholedig.

Byddwn yn hyrwyddo agweddau cadarnhaol sy'n annog ein gweithlu i ymfalchïo yn y Gymraeg a'i diwylliant

- Mae canllawiau iaith Gymraeg, mewn perthynas â bodloni ein Safonau Iaith Gymraeg, ar gael i staff drwy'r Fewnrwyd. Mae'r wybodaeth a ddarperir yn cael ei monitro a'i diweddarau'n rheolaidd.
- Bydd Dydd Gŵyl Dewi a Diwrnod Hawliau'r Gymraeg, gan gynnwys digwyddiadau eraill yn y calendr Cymraeg, yn cael eu dathlu yn y gwaith a'u hyrwyddo yn y gymuned.
- Byddwn yn dathlu llwyddiannau ein dysgwyr Cymraeg gyda gwaith cyfathrebu mewnol a chyhoeddus.
- Gan weithio gyda Rhwydwaith Cymraeg Blaenau Gwent byddwn yn nodi ac yn hyrwyddo cyfleoedd, gyda'n staff a'r gymuned ehangach, lle gellir defnyddio'r Gymraeg yn lleol.
- Bydd arfer da ynghylch safonau'r Gymraeg yn cael ei nodi yn ein Hadroddiad Monitro Blynyddol ar yr Iaith Gymraeg.
- Bydd derbynfeydd y Cyngor yn arddangos arwyddion Iaith Gwaith yn annog y defnydd o'r Gymraeg.

Ein nod yw cynyddu nifer y staff sydd â sgiliau Cymraeg drwy ddarparu cyfleoedd i weithwyr ddysgu neu wella eu gallu ieithyddol.

Recriwtio

- Bydd gofynion y Gymraeg ar gyfer pob rôl newydd neu bresennol yn cael eu hasesu yn unol â'n polisiâu Recriwtio a Dethol. Bydd yr asesiad hwn yn siapio'r disgrifiad o'r hysbyseb swydd a'r broses gyfweld ddilynol.
- Polisi'r Cyngor yw bod yn rhaid i bob swydd a hysbyseb yn fewnol ac yn allanol nodi'r Gymraeg fel sgil 'dymunol' fel gofyniad sylfaenol.
- Bydd pob swydd wag yn cael ei hysbysebu'n ddwyieithog.
- Bydd ymgeiswyr yn gallu gwneud cais trwy gyfrwng y Gymraeg a chael eu cyfweld yn Gymraeg os dymunant hefyd.
- Pennir dewis iaith ar gyfer gohebiaeth ynghylch cais unigolion yn y ffurflen gais gychwynnol a'i chofnodi'n briodol.

Gweithwyr Newydd

- Mae ein proses sefydlu gorfforaethol, ar gyfer dechreuwyr newydd, yn ystyried pwysigrwydd defnyddio'r Gymraeg a Safonau'r Gymraeg fel rhan o Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011, ochr yn ochr â'r 9 nodwedd warchoddedig a nodir gan Ddeddf Cydraddoldeb (2010).
- Bydd gweithwyr newydd yn cael Llyfryn Sefydlu Corfforaethol Blaenau Gwent sy'n sefydlu ethos y Cyngor o barch a chydaddoldeb o amgylch y Gymraeg.

- Rhaid i reolwyr gyfeirio gweithwyr newydd i'r adran canllawiau iaith Gymraeg ar y Fewnrwyd.
- Anogir pob gweithiwr i adrodd ar ei sgiliau Cymraeg mewn darllen, ysgrifennu, siarad a deall trwy system iTrent a reolir gan Datblygu Sefydliadol. Bydd y wybodaeth hon yn cael ei defnyddio i ddeall yn well yr anghenion sgiliau Cymraeg ar draws ein gwahanol gyfarwyddiaethau.

Cynyddu gallu ieithyddol y staff presennol

- Bydd cyfleoedd a gwasanaethau hyfforddiant iaith Gymraeg yn cael eu cyfathrebu'n rheolaidd i staff.
- Mae sleidiau hyfforddiant mewnol ar gyfer dechreuwyr i ddysgu Cymraeg sgysiol yn y gweithle ar gael i'r holl staff trwy'r fewnrwyd, mae'r sleidiau hyn yn cynnig arweiniad ar sut i gael hyfforddiant pellach.
- Mae sleidiau sy'n ymwneud â'r canlynol ar gael i'r holl staff drwy [Fewnrwyd](#) y Cyngor:
  - Cyfarchion Dwyieithog a Geiriau Allweddol
  - Ymadroddion defnyddiol
  - Templedi allan o'r swyddfa
- Mae cefndiroedd Microsoft Teams sy'n arddangos logo Cymraeg Gwaith ar gyfer siaradwyr Cymraeg a dysgwyr ar gael a byddant yn cael eu hyrwyddo i annog staff i'w ddefnyddio mewn cyfarfodydd ar-lein. Felly'n hyrwyddo ac yn annog busnes i gael ei gynnal drwy gyfrwng y Gymraeg.
- Mae laniardau a bathodynau Cymraeg Gwaith ar gael i'r holl staff (gan gynnwys cortynnau gwddf ar gyfer dysgwyr Cymraeg).
- Bydd y canllaw gweithdrefn hyfforddiant iaith Gymraeg yn cael ei fonitro a'i ddiweddarau'n unol â hynny i adlewyrchu'r ddarpariaeth bresennol sydd mewn lle.
- Bydd arwyddion Cymraeg yn y gweithle yn cael eu harddangos o fewn adeiladau'r Cyngor i hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg ac ymarfer y Gymraeg.

Sicrhau bod Mesur y Gymraeg 2011 yn cael ei gynnal ar lefel y sefydliad cyfan

- Fel rhan o'r broses sefydlu, rhaid i reolwyr gyfeirio staff at y canllawiau iaith Gymraeg ar y fewnwyd i sicrhau bod yr holl staff yn ymwybodol o'n hymrwymadau ac yn gweithio yn unol â Mesur y Gymraeg 2011.
- Bydd y canllawiau canlynol ar gael i'r holl staff ar y [Fewnwyd](#):
  - Trosolwg o Safonau'r Gymraeg
  - Trefn Cyfieithu
  - Trefn Ffonau
  - Canllawiau Hyfforddiant
- Bydd yr holl staff yn cael mynediad i hyfforddiant ar sut i weithio yn unol â Mesur y Gymraeg 2011 drwy'r porth e-ddysgu. Bydd canllawiau ar ddod o hyd i'r adnoddau hyn yn cael eu hamlinellu yn y Weithdrefn Hyfforddiant Iaith Gymraeg sydd ar gael ar y fewnwyd.
- Gall gweithwyr ddiweddarau eu hasesiad sgiliau iaith Gymraeg trwy gyfrifon iTrent. Mae rheolwyr i annog staff i ddiweddarau eu hasesiad a'u hatgoffa o bwysigrwydd gwneud hynny. Bydd staff yn cael eu hatgoffa ymhellach drwy gydol y flwyddyn.
- Bydd data gweithlu sgiliau iaith Gymraeg a gofnodir ar system iTrent yn cael ei ddadansoddi a'i adrodd fel rhan o Adroddiad Monitro Blynyddol y Cyngor ar y Gymraeg.
- Mae amcanion Strategaethau Hyrwyddo'r Gymraeg i'w cynnwys o fewn trefniadau cynllunio busnes y Cyngor. Mae hyn er mwyn sicrhau bod ein cynnydd ar draws y sefydliad yn cael ei gofnodi'n effeithiol (gweler Atodiad A ar gyfer amcanion Strategaeth Hyrwyddo'r Gymraeg yn y Gweithle).
- Mae Rhwydwaith Gymraeg Blaenau Gwent yn cyfarfod bob 6 wythnos i rannu arfer gorau a monitro cynnydd y Strategaeth Hyrwyddo'r Gymraeg gyfredol ymhlith ein sefydliadau partner a staff mewnol perthnasol.

Gweithredu

Mae gweithrediad llwyddiannus y polisi yn gyfrifoldeb yr holl staff, gyda rheolwyr yn chwarae rhan allweddol wrth gefnogi a goruchwyllo gweithrediad ymarferol y polisi hwn.

Mae rhagor o wybodaeth am fodloni Safonau'r Gymraeg mewn perthynas â recriwtio a dethol a darparu gwasanaethau ar gael ar y Fewnrwyd.

Monitro ac Adolygu

Bydd y Polisi'n cael ei adolygu o bryd i'w gilydd i sicrhau ei fod yn gyson â Safonau'r Gymraeg a deddfwriaeth gyfredol.

Bydd ein hymrwymiaadau Cydymffurfio â'r Gymraeg yn cael eu hadrodd yn chwarterol i'r Tîm Arwain Corfforaethol ac yn cael eu hystyried fel rhan o'r Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol.

Bydd sut rydym yn bodloni ein Safonau Iaith Gymraeg hefyd yn cael ei gyhoeddi drwy ein Hadroddiad Monitro Blynyddol y Gymraeg. Bydd hyn yn cynnwys:

- Nifer y swyddi newydd a gwag a gafodd eu categoreiddio fel swyddi lle:
  - Roedd sgiliau Cymraeg yn Hanfodol
  - Roedd sgiliau Cymraeg yn Ddymunol
  - Rhaid dysgu sgiliau Cymraeg os penodir
- Data sgiliau iaith Gymraeg yr holl staff fel y'i cyflwynir ar system iTrent.
- Nifer y gweithwyr sy'n mynychu hyfforddiant sgiliau iaith Gymraeg yn ôl lefel yr hyfforddiant.
- Nifer a chanran y gweithwyr sydd wedi cwblhau hyfforddiant e-ddysgu ymwybyddiaeth o'r Gymraeg.
- Nifer y gweithwyr sy'n mynychu cyrsiau trwy gyfrwng y Gymraeg.

- Adolygu a diweddarau canllawiau/gweithdrefnau sy'n ymwneud â gweithredu safonau cyflenwi gwasanaeth, gweithredol, llunio polisi a chadw cofnodion a wnaed trwy gydol y flwyddyn.

Atodiad A: Amcanion Strategaeth Hyrwyddo'r Gymraeg yn y Gweithle

Cymraeg yn y Gweithle	
Amcan 3: Cynyddu cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg yn y gweithle	
Dangosydd(ion):	
<ul style="list-style-type: none"> Nifer y staff a gyflogir gan sefydliadau partner sy'n defnyddio'r Gymraeg yn y gweithle. Nifer y staff sy'n dysgu Cymraeg. Nifer y swyddi a hysbysebwyd yn annog sgiliau Cymraeg 'Hanfodol', 'Dymunol' a 'Parod i ddysgu'. 	
Canlyniadau:	
<ul style="list-style-type: none"> Mwy o bobl yn ymgysylltu â'r Gymraeg. Mwy o bobl yn dod yn rhugl yn y Gymraeg. Mwy o weithwyr y Cyngor yn gallu defnyddio'r Gymraeg. 	
Cyfeirnod Cam Gweithredu	Cam Gweithredu
Cam Gweithredu 3.1	Cynyddu nifer y gweithwyr sy'n gallu defnyddio'r Gymraeg drwy hyfforddiant a'u hannog i wisgo'r bathodynau 'Dysgu' i helpu dysgwyr Cymraeg yn gymdeithasol a gwella eu hyder.
Cam Gweithredu 3.2	Annog gweithwyr sy'n siarad Cymraeg i wella eu rhuglder yn y Gymraeg drwy hyfforddiant a'u hannog i wisgo'r bathodynau 'Cymraeg' i helpu i hyrwyddo gwasanaethau dwyieithog.
Cam Gweithredu 3.3	Hyrwyddo ymwybyddiaeth o'r Gymraeg a chyrsgiau hyfforddiant iaith ac annog mwy o weithwyr i fynychu'r rhain.
Cam Gweithredu 3.4	Darparu ystod o ganllawiau a deunyddiau cymorth i gynyddu ymgysylltiad a hyder yn y defnydd o'r Gymraeg yn y gweithle.
Cam Gweithredu 3.5	Cefnogi pob adran i weithredu safonau'r Gymraeg yn effeithiol yn unol â Hysbysiad Cydymffurfio'r Cyngor.
Cam Gweithredu 3.6	Monitro'n effeithiol y swyddi o fewn y Cyngor a hysbysebwr sy'n mynd drwy'r broses asesu'r Gymraeg.
Cam Gweithredu 3.7	Darparu cyfleoedd anffurfiol i gydweithwyr ymgysylltu â'i gilydd drwy gyfrwng y Gymraeg.

Cam Gweithredu 3.8	Cynyddu sgiliau Cymraeg staff y Gwasanaethau Cymdeithasol yn unol â strategaeth Mwy na Geiriau 2022/27.
Partneriaid: Byddwn yn gweithio gyda'r partneriaid canlynol i gyflawni'r amcan hwn: Gweithwyr Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau, Menter Iaith, Coleg Gwent, Parth Dysgu Blaenau Gwent, Dysgu Cymraeg Gwent, Ymddiriedolaeth Hamdden Aneurin, Grŵp Deddf, Rhwydwaith Cydraddoldeb Corfforaethol, Holl staff ysgolion, Swyddfa Comisiynydd y Gymraeg.	